

Retningslinjer for et trygt Hyperion

Vedtatt av sentralstyret 20.05.2020

Mål og definisjoner

Hyperion utgjør et stort og viktig sosialt fellesskap i livet til mange unge mennesker. Forbundets formål er å skape et mer fantastisk samfunn, med rom til lek, spill og fantasi. Derfor er det viktig at forbundet er en trygg organisasjon. En trygg organisasjon er et trygt fellesskap for alle deltakere på aktiviteter og arrangementer, og for alle som er tillitsvalgte, ansatte, eller bidrar frivillig til organisasjonen. Disse retningslinjene skal skape trygge rammer for all aktivitet i regi av Hyperion. Det overordnede målet for Hyperions arbeid er at seksuell overskridende atferd, overgrep eller trakassering aldri finner sted.

Dette dokumentet angir definisjoner, regler og rutiner dersom det forekommer overgrep, trakassering eller annen overskridende atferd i tilknytning til Hyperions arrangement eller aktiviteter. Dokumentet består av to deler, hvor den første beskriver håndtering av varsler og den andre beskriver ansvarsfordeling og øvrige tiltak. Retningslinjene omhandler følgende forhold:

- *Seksuelle overgrep*: Ufrivillige seksuelle handlinger gjort av en person mot en annen, for eksempel i en relasjon av tillit eller tvang. Dette inkluderer, men er ikke begrenset til, seksuelle handlinger eller ytringer som en person med høyere alder og/eller mer makt gjør mot et barn eller ungdom som ikke forstår handlingene, ikke har nok erfaring eller kunnskap til å komme seg ut av det.
- *Grenseoverskridende seksuell atferd*: Handlinger som bryter de grenser som en person har for å beskytte sin egen integritet, for eksempel uønskede seksuelle tilnærmelser, oppfordring om seksuelle tjenester, verbal eller kroppslig atferd av seksuell natur som oppleves ydmykende og/eller invaderende. Dette inkluderer også handlinger på nett og sosiale medier.
- *Seksuell trakassering*: Seksuell trakassering er uønsket oppmerksomhet basert på kropp, kjønn og seksualitet, som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. Oppmerksomhet omfatter både verbal og fysisk atferd. Dette inkluderer forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn eller kjønnsidentitet, og kan i de tilfeller betegnes som kjønnsmobbing.

Håndtering av varsler

Hva gjør jeg hvis jeg mottar varsler eller mistanke?

Dersom man selv eller noen man kjenner blir utsatt for atferd som beskrevet ovenfor, kan man bruke disse retningslinjene for å vite hvor man kan henvende seg og hva man kan gjøre. Det viktigste er at ingen føler seg alene og at alle i forbundet vet hvor man kan få hjelp.

1. Lytt nøye, bekreft det du har hørt med varsler og opptre rolig. Ta gjerne notater enten under samtalen (om det er naturlig) eller umiddelbart etterpå. Det kan være en sterk opplevelse å bli kjent med andres krenkelser. Det skal, hvis det er praktisk mulig, alltid være to tilstede ved mottak av melding. Forsøk å opptre rolig.
2. Sikre om nødvendig situasjonen for den utsatte, og kontakt aldri den som anklages. Alle som forteller om overgrep, skal ivaretas av den som får den første betroelsen inntil andre overtar. Gi trygghet, slik at den utsatte opplever å bli trodd. Du kan ikke love å holde noe hemmelig.
3. Kontakt generalsekretær og informer om situasjonen. Generalsekretær er ansvarlig for videre behandling av saken. Hvis den utsatte er under 15 år skal foreldre og eventuelt barnevern varsles. Dersom den utsatte er mellom 15 og 18 år skal kontakt med foreldre skje etter dialog med den utsatte. Dersom saken gjelder generalsekretær, kan den som har mottatt mistanke, melding eller anklage kontakte styreleder.
4. Dersom overgrep eller overskridelser avdekkes under en aktivitet eller arrangement:
  - a. Varsle umiddelbart ansvarlig for Trygg på arrangementet (HMS/Sikkerhetsansvarlig) eller generalsekretær direkte på telefon. Hvis dette ikke er mulig, kontakt styreleder eller arrangementansvarlig. Kontaktinformasjon til disse skal alltid tilgjengeliggjøres for alle deltakere.
  - b. Vurder om det er behov for psykisk eller fysisk helsehjelp til den som er utsatt. Ved alvorlige fysiske overgrep skal man bistå den utsatte med besøk til voldtektsmottak for å sikre bevis.

Videre saksgang når tillitsvalgte er involvert

Det vil alltid være flere personer som er berørt når det kommer en mistanke eller en anklage om grenseoverskridende adferd og/eller overgrep. Alle bør bli ivarettatt. Spesielt gjelder dette den utsatte og den mistenkte/anklagede. Hensynet til den utsatte vil ha forrang i fasen hvor saken undersøkes.

Videre saksgang består av individuelle møter med de berørte partene for å få klarhet i hva som har skjedd, vurdering om forholdet skal politianmeldes og vurdering om forholdet skal få konsekvenser for den mistenkte.

1. Varsel mottas og undersøkes. Hyperion skal ikke etterforske, men få klarhet i om forholdet er et lovbrudd og om det skal anmeldes. I de fleste saker vil den utsatte få bestemme om hen ønsker at forholdet anmeldes. I særs grove tilfeller må forbundets ledelse vurdere om forholdet vil anmeldes selv om den utsatte ikke ønsker dette, for at politiet skal kunne sette i gang en etterforskning.
2. Hvis forholdet som det blir varslet om politianmeldes vil, som hovedregel, ikke den som er mistenkt bli kontaktet før politiet er ferdig med sin etterforskning. Dette for å sikre bevis og at politiet får første samtale med involverte parter. Unntak fra dette er behov for å suspendere personer der vurderingen er at det er stor fare for gjentakelse.
3. Etter at politiet er ferdig med sin etterforskning vil organisasjonen også avgjøre hva som er videre konsekvenser for den mistenkte. Det skal oppnevnes kontaktpersoner for den utsatte og for den mistenkte/anklagede.
4. Den kan oppnevnes ressurspersoner for andre involverte og det skal tilstrebes god informasjonsflyt til de deler av organisasjonen der det er nødvendig. Kontakt- og ressurspersonene kan ikke ha tilknytning til eller interesser i den aktuelle saken.
5. Suspensjon: En sentral tillitsvalgt i Hyperion som blir anklaget, mistenkt eller anmeldt for alvorlig seksuell grenseoverskridende atferd eller overgrep vil som hovedregel bli suspendert fra verv og oppgaver, inntil saken er avklart med politi, rettsinstans og i organisasjonen. Suspensjon vil også gjelde deltakelse på arrangementer og for anmeldte forhold utenfor Hyperion. Suspensjonen vil stå inntil et nytt vedtak er fattet.
6. Når saken er ferdigbehandlet i politi og rettsinstanser eller i de saker hvor det ikke foreligger en politianmeldelse, vil Arbeidsutvalget arrangere møter med alle berørte parter. Det er viktig at alle berørte parter får mulighet til å uttale seg og bli hørt på lik linje. Når en mistenkt ikke ønsker å forklare seg for organisasjonen vil Arbeidsutvalget kunne konkludere på bakgrunn av de fakta de har i saken etter 6 måneder. Når den utsatte ikke ønsker å forklare seg vil saken bli henlagt.
7. Sentralt tillitsvalgte som har begått alvorlige brudd på disse retningslinjene kan bli fratatt sine verv etter vedtak i arbeidsutvalget. Personer som har blitt valgt til verv av Sentralstyret eller Arbeidsutvalget kan ved alvorlige brudd fratras sitt verv ved vedtak av samme organ. Arbeidsutvalget kan ved vedtak nekte personer å delta på forbundets arrangementer. Vedtak fattet av Arbeidsutvalget kan ankes til Sentralstyret, som er siste klageinstans. Dersom en tillitsvalgt som har begått alvorlige brudd på retningslinjene nekter å fratras sitt verv skal det fremmes mistillitsforslag i tråd med vedtektenes §13-2.

Retningslinjer dersom den anklagede er ansatt i Hyperion

Når en ansatt er mistenkt/anlaget/anmeldt er det arbeidsgiver ved Generalsekretær som håndterer saken i tråd med de arbeidsrettslige reglene på området. Dersom anklagen gjelder Generalsekretær, eller Generalsekretær har betydelige interesser i saken eller på en annen måte er involvert, skal saken håndteres av styreleder.

Ansvarsfordeling og øvrige tiltak

Beredskap

Hyperion skal ha en oppdatert og detaljert beredskapsplan. Planen skal dekke mulige situasjoner både på arrangementer og ellers i organisasjonen, og skal inneholde en risikoanalyse. Det skal i tillegg utarbeides risikoanalyser ved hvert enkelt arrangement. Generalsekretær er øverste ansvarlige for beredskap i forbundet og skal utarbeide og oppdatere beredskapsplanen årlig. Disse retningslinjene skal fungere som et vedlegg til beredskapsplanen.

Opplæring av tillitsvalgte, ansatte og frivillige

Alle ansatte i forbundet skal få opplæring i disse retningslinjene og øvrige rutiner for Trygg-arbeidet. Tillitsvalgte og frivillige ved arrangementer skal få opplæring før et arrangement gjennomføres. Generalsekretær er ansvarlig for at opplæringen gjennomføres. Retningslinjene skal alltid være tilgjengelige i fysisk form for alle frivillige under et arrangement. Tillitsvalgte i regionslag og i medlemsforeninger skal få tilbud om opplæring minst én gang i året. I tillegg skal alle deltakere på arrangementer få en innføring i retningslinjene og rutiner ved starten på et arrangement.

Opplæringen skal ha følgende mål:

- Alle ansatte, tillitsvalgte og frivillige kjenner til retningslinjene og rutinen ved håndtering av varsler. Alle skal være bevisste på og respektere hverandres og deltakeres integritet og grenser.
- Alle ansatte, tillitsvalgte og frivillige skal kjenne til forbundets verdier, etikk og kjøreregler. Alle skal vite hvordan det skal varsles og hvem det skal varsles til dersom de observerer eller opplever handlinger som bryter med retningslinjene.

Organisasjonskultur

For å sikre at Hyperion er en trygg organisasjon for alle ansatte, tillitsvalgte, frivillige, medlemmer og deltakere på arrangementer, er det viktig å bygge en god organisasjonskultur hvor trygghet står i sentrum. Forbundets ledelse skal hele tiden ha et fokus på trygghet og disse retningslinjene gjennomgående i alle aktiviteter. Opplæringstiltakene som beskrevet ovenfor er en viktig del av dette. Generalsekretær skal også utarbeide et årshjul som inneholder både opplæring og andre tiltak for å integrere retningslinjene i alle organisasjonens aktiviteter.

Ansvarsfordeling

Generalsekretær er øverste ansvarlig for organisasjonens beredskap, retningslinjene for et trygt Hyperion, og håndtering av varsler. Sentralstyret er ansvarlig for å holde disse retningslinjene oppdatert og skal behandle dem minst én gang i året. Ved

arrangementer kan generalsekretær delegere deler av det praktiske ansvaret til arrangementsansvarlig eller HMS-ansvarlig.